

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної on-line-конференції
(Суми, 21–22 листопада 2019 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2019

обсязі додаткової пенсії, передбаченої для застрахованого, або в її частині пожиттєво.

Таким чином, страхові компанії можуть бути повноправними учасниками системи недержавного пенсійного страхування, виконуючі важливу соціальну функцію стабілізації рівня життя громадян у пенсійному віці або при дожитті до похилого віку.

Список використаних джерел

1. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 9 липня 2003 року № 1057-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
4. Страхування : підручник / Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.; за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2008. 1019 с.

УДК 336.66

Мордань Є. Ю.,

к.е.н., старший викладач,

Сумченко А. О.,

студентка

Сумський державний університет, м. Суми

СУТНІСТЬ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ

Ефективне управління оборотними активами має важливе значення для забезпечення безперервного виробничого циклу на підприємствах. Кожен етап формування виваженої виробничої програми потребує раціональних управлінських рішень на основі використання сучасних методів та прийомів економічного аналізу та діагностики, у тому числі щодо управління оборотними активами в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів. Тому сьогодні питання формування ефективної системи управління оборотними активами для кожного підприємства досить актуальне.

З метою побудови ефективної системи управління оборотними активами постає необхідність у детальному розгляді об'єкта управлінських дій – оборотні активи. Теоретичні і практичні аспекти щодо визначенням економічного змісту оборотних активів підприємства, аналізу їх формування і використання розглядалися у роботах вітчизняних та закордонних вчених, таких як М. Д. Білик, І. О. Бланк, З. Боді, Р. Брейлі, Т. А. Демченко, Н. Б. Єрмасова, Г. Г. Кірейцев, В. В. Ковальов, І. В. Ковальчук, М. Н. Крейніна, Р. А. Слав'юк, Н. А. Русак, В. В. Янковська, О. С. Філімоненков та інші.

Детальний аналіз різноманітних наукових джерел виявив, що на даний момент серед вітчизняних та закордонних вчених існує певна неузгодженість у трактуванні поняття «оборотні активи». За результатами систематизації існуючих трактувань можна виділити декілька підходів: вартісний, фінансовий та майновий.

Вартісний підхід розглядає оборотні активи як сукупність оборотних фондів та фондів обігу або авансованих у них коштів чи інших активів. Представниками цієї групи є Т. А. Демченко [5], Г. Г. Кірейцев [7], Г. В. Нашкерська [13] та інші. Науковці відображають сутність оборотних активів як вартісну категорію, що є цілком обґрунтовано, оскільки до складу оборотних фондів входять виробничі запаси, незавершене виробництво, напівфабрикати власного виробництва та витрати майбутніх періодів, а в фонди обігу включаються готова продукція, дебіторська заборгованість і грошові кошти.

Такі автори, як Р. Брейлі [4], М. Н. Крейніна [10], С. Майєрс [4], Р. А. Слав'юк [16], Н. А. Русак [15] застосовують фінансовий підхід і розкривають оборотні активи як активи, які перетворюються у грошові кошти (готівку) протягом одного року чи виробничого циклу. Даний підхід зосереджує свою увагу саме на грошовій природі оборотних активів та на уточненні терміну їх використання.

Відповідно до найпоширенішого майнового підходу оборотні активи – це сукупність майнових цінностей, які обслуговують операційну діяльність підприємства та повністю споживаються упродовж операційного циклу або дванадцяти місяців з дати балансу. Такої точки зору дотримуються М. Д. Білик [14], І. О. Бланк [2], З. Боді [3], Н. Б. Єрмасова [6], В. В. Ковальов [8],

І. В. Ковальчук [9], В. В. Янковська [19], О. С. Філімоненков [17], та інші.

Аналіз літературних джерел показав, що досить часто в якості синонімів використовують поняття «оборотні активи», «оборотний капітал» та «оборотні кошти». Так, Л. О. Бетехтін стверджує, що оборотний капітал (активи, кошти) – «це активи, які поновлюються з певною регулярністю для забезпечення поточної діяльності, вкладення в які обертаються протягом одного року або виробничого циклу» [1].

С.В. Шарова та Т.О. Бойко пишуть, що оборотний капітал слід розглядати як грошові кошти та їх еквіваленти, а також інші активи, авансовані у виробничі фонди та фонди обігу, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи дванадцятьох місяців з дати балансу, які повністю переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції та забезпечують безперервність процесу виробництва та реалізації продукції» [18]. На нашу думку це визначення повністю збігається з класичною характеристикою оборотних активів.

Незважаючи на схожість цих понять їх не можна ототожнювати, оскільки оборотний капітал на відміну від оборотних активів не споживається та не витрачається, а інвестується з подальшим його збільшенням. Відповідно

оборотний капітал є джерелом авансування, формує оборотні активи, які в подальшому, після закінчення кожного обороту, повертаються в ту саму форму для наступного авансування. Про те, у них є і схожі характеристики, вони включають одні й ті самі об'єкти, а саме грошові кошти, виробничі запаси, короткострокові фінансові вкладення та дебіторську заборгованість.

Значення понять «оборотні активи» та «оборотні кошти» є також різними і ототожнювати їх не можна. Так, оборотні кошти поділяються на оборотні фонди та фонди обігу і не враховують такої складової господарських засобів підприємства, як поточні фінансові інвестиції. До оборотних активів включаються як матеріальні, так і грошові ресурси, тому, поняття оборотних активів є більш ширшим, і включає в себе оборотні кошти.

Можемо зробити висновок, що «оборотні активи», «оборотний капітал» та «оборотні кошти» є три самостійні економічні категорії тісно пов'язані між собою, які мають як спільні так і відмінні елементи. Доведено, що до складу оборотних коштів не включаються поточні фінансові інвестиції, відповідно їх не можна ототожнювати з оборотними активами. Оборотний капітал – це більш ширше поняття, ніж оборотні активи. Оборотний капітал має двоїсту економічну природу – з одного боку він показує складові оборотних активів, а з іншого – характеризує джерела їх фінансування.

Згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [12].

У свою чергу в міжнародній практиці поняття «оборотні активи» відсутнє. Відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» (далі – МСБО) [11] активи поділяються на поточні та непоточні. Поточними визначають активи, які:

– можуть бути реалізованими чи спожитими протягом операційного циклу;

- утримуються в основному з метою продажу;
- можуть бути реалізованими протягом 12 місяців з дати балансу;
- є грошовими коштами чи еквівалентами грошових коштів, за умови, що немає обмежень щодо обміну чи використання цього активу для погашення зобов'язання принаймні протягом 12 місяців після звітного періоду.

Проведені дослідження дозволили сформулювати авторське визначення категорії «оборотні активи». Вважаємо, що оборотні активи – це сукупність матеріальних та грошових цінностей, що перебувають під контролем суб'єкта господарювання, та які обслуговують його поточну фінансово-господарську діяльність, переносять свою вартість на готову продукцію або можуть бути перетворені на грошові кошти протягом одного операційного циклу, а також внаслідок високого рівня їх ліквідності забезпечують платоспроможність підприємства знаходячись у постійному кругообігу.

Відмінність наведеного визначення від вже існуючих полягає у акцентуванні уваги на економічній сутності оборотних активів, а саме їх ролі в організації поточної діяльності підприємства: знаходячись в постійному русі вони здійснюють безперервний кругообіг форм вартості, в результаті якого відбувається постійне відновлення процесу виробництва.

Отже, всебічне дослідження об'єкта управління – оборотні активи, а саме підходи щодо розуміння їх сутності закладають основу для подальшої побудови ефективної системи їх управління.

Список використаних джерел

1. Берехтіна Л. О. Економічна сутність оборотного капіталу підприємства / Л. О. Берехтіна // Держава і регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2011. – № 6. – С. 378–381.
2. Бланк И. А. Управление активами / И. А. Бланк. – К. : Ника–Центр, Эльга, 2002. – 702 с.
3. Боди З. Финансы / З. Боди, Р. Мертон. – М. : Вильямс, 2007. – 592 с.

4. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс. – М. : Олимп-Бизнес, 1997. – 1088 с.
5. Демченко Т. А. Проблемні питання ефективного формування та використання оборотних активів промислових підприємств / Т. А. Демченко // Інвестиції : практика та досвід. – 2011. – №22. – С. 45–47.
6. Ермасова Н. Б. Финансовый менеджмент / Н. Б. Ермасова. – М. : Юрайт-Издат, 2007. – 192 с.
7. Кирейцев Г. Г. Финансовый менеджмент: учеб. пособие / Г. Г. Кирейцев. – К. : ЦУЛ, 2006. – 496 с.
8. Ковалев В. В. Финансы предприятий : учебник / В. В. Ковалев // – М. : ТК Велби, 2004. – 352 с.
9. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. В. Ковальчук. – К. : Знання, 2008. – С. 203–204.
10. Крейнина М. Н. Финансовый менеджмент : учеб. пособие / М. Н. Крейнина. – М. : Дело и сервис, 2008. – 308 с.
11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>. – Назва з екрана.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс] / Мінфін України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. – Назва з екрана.
13. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / Г. В. Нашкерська – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
14. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк. – 6-те вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2010. – 552 с.
15. Русак В. А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования: справ. пособие: Высш. шк. / В. А. Русак– 1998. – 309 с.

16. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Р. А. Слав'юк. – Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. – 460 с.

17. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О. С. Філімоненков. – К.: МАУП, 2004. – 328 с.

18. Шарова С. В. Оборотні активи та їх місце в фінансово- економічному механізмі управління підприємством / С. В. Шарова, Т. О. Бойко. Сучасна економічна наука: теорія і практика : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 15 листопада 2017 р. Полтава : ПолтНТУ, 2017. – 209 с.

19. Янковська В. В. Економічна суть оборотних активів підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Янковська / Міжнародний збірник наукових праць. Випуск №1(16). – Режим доступу: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/51630/47490>. – Назва з екрана.

УДК 336.6; 339.9

Полієнко Маргарита Артемівна

студентка, гр. МЕ-82

Тарасенко Світлана Вікторівна

к.е.н., старший викладач

Сумський державний університет, м. Суми

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Все більше компаній намагаються увійти на міжнародний ринок: це збільшує масштаби діяльності та економічних зав'язків суб'єкта господарювання, можливості отримання прибутку, диверсифікує ринки збуту. Водночас посилення конкуренції на світовому ринку, поява складніших